

CES-ringmärkningen vid Älviken 2018

Roger Mellroth & Thord Fransson

2018 bjöd på en kall, snörik inledning och i april uppmättes köldrekord för senaste 30 åren på flera platser i Svealand. I inledningen av maj inleddes ett högtryck som höll i sig in i september och flera värmerekord slogs i landet. På många håll blev också torkan ett problem med låga grundvattennivåer.

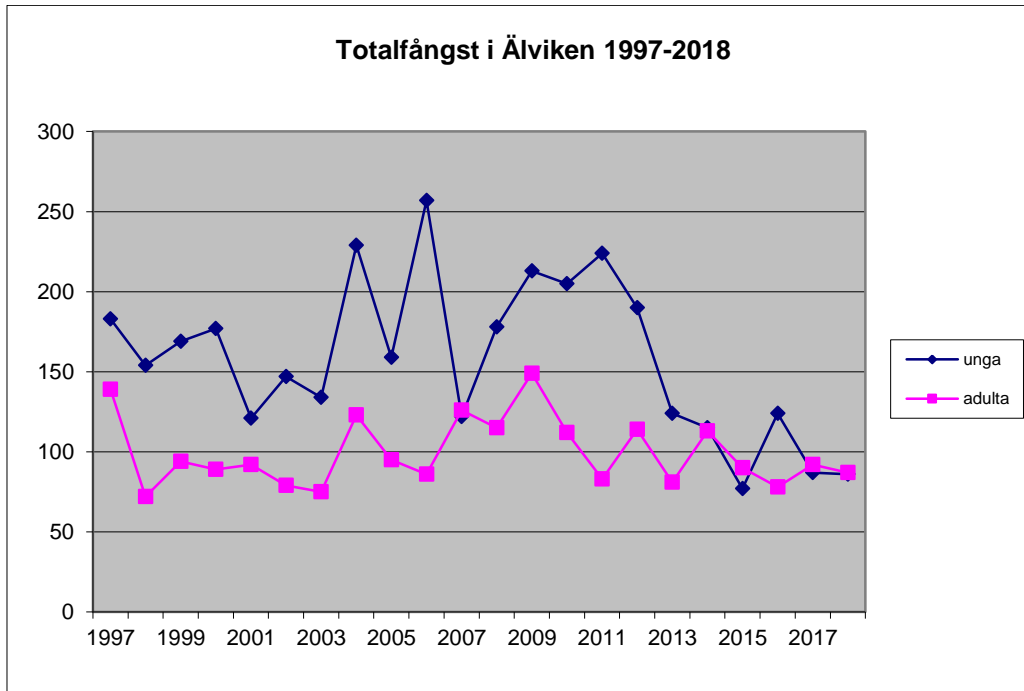

Emmie Mellroth visar unga förmågor metodik vid nätfångst.

Årets resultat

Det tjugoförsta fångståret blev det näst sämsta hittills med 173 nymärkningar och 16 kontroller av fåglar märkta tidigare år. Återigen uppvisade ungfågelproduktionen ett magert år med endast 86 märkta årsungar (Figur 1). Genomsnittet för de 22 åren är 157 märkta

ungfåglar med 2006 som toppår med 257. Vi har nu haft sex år i följd med svag ungfågelmärkning vilket är anmärkningsvärt.

Figur 1. Antalet unga och gamla nymärkningar perioden 1997-2018.

Många arter uppvisade låga antal, men ladusvala, rödhake, gärdsmyg, taltrast, trädgårdssångare, ärtsångare, trädskrypare, bofink, grönsiska, tofsmes uppvisade trots allt antal som låg något över genomsnittet (se Tabell 1). Det blev två nya märkarter 2018, gök och kungsfiskare och några arter som vi tidigare fångat få av som tofsmes, större hackspett och ladusvala.

Nya märkarter 2018 – gök och kungsfiskare.

Spännande var den unga blåhake som fångades redan den 29 juli. Denna fångst är tidigare än vad Lindänget utanför Orsa någonsin fångat en ungfågel på hösten. Under senare år har den sydliga rasen vitstjärnig blåhake börjat expandera norrut och 2018 sjöng flera hanar i landet. Ungfåglar går tyvärr inte att rasbestämma utifrån utseende.

Blåhake fångad 29 juli.

Tabell 1. Antalet ringmärkta fåglar och mellanårskontroller vid CES-märkningen vid Älviken 2018 samt under perioden 1997 – 2018. Om den andel som årets märkning utgör av totalantalet märkta är större än 4,5% visar detta att fler än genomsnittligt ringmärkts.

Art/år	nymärkning 2018	nymärkning 1997-2018	andel 2018 1/22 del=4,5%	kontroller 2018	kontroller 1997-2018	kontroller andel av märkning
Sparvhök	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Morkulla	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Skogssnäppa	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Kungsfiskare	1	1	100,0%	0	0	0,0%
Ladusvala	3	10	30,0%	0	0	0,0%
Hussvala	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Större hackspett	1	4	25,0%	0	0	0,0%
Mindre hackspett	0	2	0,0%	0	0	0,0%
Gök	1	1	100,0%	0	0	0,0%
Göktyta	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Trädpiplärka	0	3	0,0%	0	0	0,0%
Sädesärla	1	36	2,8%	0	1	2,8%
Järnsparv	1	28	3,6%	0	0	0,0%
Gärdsmyg	2	11	18,2%	0	0	0,0%
Rödhake	14	311	4,5%	1	2	0,6%
Näktergal	2	136	1,5%	1	38	27,9%
Blåhake	1	12	8,3%	0	0	0,0%

Rödstjört	1	30	3,3%	0	0	0,0%
Buskskvätta	0	6	0,0%	0	0	0,0%
Stenskvätta	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Koltrast	8	240	3,3%	0	15	6,3%
Björktrast	0	10	0,0%	0	0	0,0%
Taltrast	3	29	10,3%	0	0	0,0%
Rödvingetrast	0	5	0,0%	0	1	20,0%
Cettisångare	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Sävsångare	0	101	0,0%	0	1	1,0%
Kärrsångare	3	70	4,3%	1	1	1,4%
Rörsångare	9	529	1,7%	1	46	8,7%
Busksångare	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Härmsångare	0	10	0,0%	0	0	0,0%
Höksångare	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Ärtsångare	9	104	8,7%	0	1	1,0%
Törsångare	13	391	3,3%	0	23	5,9%
Trädgårdss.	11	233	4,7%	0	17	7,3%
Svarthätta	9	205	4,4%	1	2	1,0%
Grönsångare	0	3	0,0%	0	0	0,0%
Gransångare	0	4	0,0%	0	0	0,0%
Lövsångare	13	688	1,9%	0	14	2,0%
Kungsfågel	0	2	0,0%	0	0	0,0%
Gråflusnappare	0	3	0,0%	0	0	0,0%
Svartvit flugsn.	4	93	4,3%	0	0	0,0%
Stjärtmes	0	26	0,0%	0	1	3,8%
Svartmes	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Entita	3	76	3,9%	1	9	11,8%
Tallita	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Tofsmes	2	5	40,0%	0	0	0,0%
Blåmes	16	782	2,0%	6	94	12,0%
Talgoxe	16	404	4,0%	3	47	11,6%
Nötväcka	1	45	2,2%	0	5	11,1%
Trädkrypare	2	21	9,5%	0	1	4,8%
Törnskata	1	108	0,9%	0	0	0,0%
Skata	0	3	0,0%	0	0	0,0%
Nötskrika	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Pilfink	4	206	1,9%	1	5	2,4%
Gråsparv	0	3	0,0%	0	0	0,0%
Pilfink/Gråsparv	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Domherre	0	1	0,0%	0	0	0,0%
Bofink	5	91	5,5%	0	4	4,4%
Grönfink	0	82	0,0%	0	1	1,2%
Steglits	0	4	0,0%	0	0	0,0%
Grönsiska	2	24	8,3%	0	0	0,0%
Hämpling	0	2	0,0%	0	0	0,0%
Rosenfink	1	21	4,8%	0	0	0,0%
Gulsparv	0	26	0,0%	0	0	0,0%
Sävsparv	10	405	2,5%	0	42	10,4%
Total	173	5659	3,1%	16	371	6,6%

Egna kontroller

Under säsongen kontrollerades 16 fåglar märkta på samma plats tidigare år (Tabell 2). Den äldsta var en blåmes, märkt som ettårig hona 2014. Den har sen kontrollerats både 2015 och 2016, men saknades 2017, och var fem år gammal när den kontrollerades 2018. Av de övriga kontrollerna var en märkt 2015, nio märkta 2016 och fem 2017. Tio av sexton gjorda kontroller avser mesar. En kontroll av en kärrsångare märkt två år tidigare som gammal hane visar ortstrohet för denna långflyttare som årsvis växlar i antal i landet.

Tabell 2. Kontroll av egna och främmande fåglar och antal år mellan märkning och kontroll 1998-2018.

art	1år	2år	3år	4år	5år	6år	Totalsumma
Rörsångare	32	10	4				46
Blåmes	48	27	13	6			94
Bofink	1	1	2				4
Entita	5		3	1			9
Grönfink		1					1
Koltrast	8	5	2				15
Kärrsångare	2	1					3
Lövsångare	10	1	2	1			14
Näktergal	20	9	3	3		3	38
Nötväcka	4	1					5
Pilfink	3	1	1	1	1		7
Rödhake		3					3
Stjärtmes	2						2
Svarthätta	1	1	1				3
Trädgårdssångare	9	5	3			1	18
Sävsparv	24	11	4	2	1		42
Sävsångare			1				1
Sädesärla	1						1
Talgoxe	22	12	6	7			47
Trädkrypare	1						1
Törnsångare	11	7	3	1	1		23
Ärtsångare	1						1
Rödvingetrast		1					1
Totalsumma	205	97	48	22	3	4	379

CES-Sverige 2018

I Sverige som helhet bedrevs CES vid 19 platser och totalt fångades 4662 fåglar. Förändring av storleken på de häckande bestånden kan uppskattas genom jämförelse av fångsten av adulta fåglar mellan åren. För alla arter sammantaget blev fångsten av adulta ungefär 3 % högre än 2017 och detta innebär en fortsatt återhämtning från bottenåret 2016, men når inte upp till den nivå som varit de närmast föregående åren före detta.

Årets reproduktion mäts som kvoten mellan antalet årsungar och antalet adulta fåglar. Jämfört med 2017 då kvoten var 0,81 fångades avsevärt fler ungfåglar i Sverige under 2018 och kvoten 2018 var 1,33, vilket är bland de högsta värdena som konstaterats under samtliga år inom CES. För de goda åren 2015 och 2013 var kvoten 1,35. Variationen mellan plaster är

dock stor och årets värme och torka verkar ha påverkat östra Sverige hårt vilket resultaten från Älviken visar med en kvot mellan ungfåglar och adulta som ligger på 0,83.

Observationer

I samband med märkningen har som vanligt en del fåglar observerats och vid ett flertal tillfällen sågs brun kärrhök, fiskgjuse, havsörn och lärkfalk passera. Den 25 augusti sågs inte mindre än 15 havsörnar samtidigt! Bivråk sågs vid tre tillfällen med minst fyra den 10 augusti och två den 25 augusti. På fälten nära fångstområdet sågs både stenskvätta och sånglärka vid flera av besöken. Den 10 augusti noterades två kustpipare på sträck söderut. Vid sista fångstillfället den 25 augusti sågs åtta skäggmesar som lättade ur vassen vid nätuppsättningen och flög söderut. Kanske blir det en ny märkart 2019! Årets fältobservation blev utan tvekan de tre svarta storkar som upptäcktes efter avslutad fångst den 18 augusti. De passerade mot NV och sågs dagen efter vid Nyköping och senare också på Öland.

Deltagare

Ett flertal personer har bidragit till att årets verksamhet kunnat genomföras och vi vill tacka alla för deras medverkan. De som varit med och hjälpt till under året är: Eivor Bernas, Kjell Carlsson, Matz Carlsson, Paul Elfström, Torbjörn Ericsson, Inger Fransson, Thomas Fransson, Thord Fransson, Christer Johansson, Bengt Jonsson, Emmie Mellroth, Lise Mellroth, Roger Mellroth, Berth Nygren, Jan Ohlsson, Lillian Silfverduk, Eva Sundström, Roger Öhman och Christer Örtvall.